

# בית שמאי פרק חמישי נויר

פ' הרא"ש

לג.

מסורת הש"ס

א) זה הדבור שייך לקמן לה.  
ב) מנאן עד דיה אמרי הכא  
שייך לך לא ע"ה, א) צ"ל  
לה, ד) מנאן שייך לך לא  
ע"ה.

## נוסחת הריב"ן

א) דמד אמר הריני מיר שזה  
פלוני ומכירה אמר כו':  
ב) דהוי: ג) כי לא:

## הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' אי נמי לאו פלוני  
הוא כי הוי. מיתות אי הוי  
נמחק. וי"ב אהוי נמי:  
ב) רש"י ד"ה אבי אמר  
וכי' ותכירה אמר הריני  
מיר שאין זה פלוני אינ  
פלוני הוא אהוי נמי מיר  
לכ"ל: ג) תוס' ד"ה דהא  
וכי' דליכא אלא תשע כזבי  
כאן הס"ד ואח"כ מה"ד  
היי טולס מירס: ד) בא"ד  
לדע"ג דכ"ז ספק היה  
אותו שאומר ספק היה וכו'  
ספק בתראה נמחק:  
ה) בא"ד כגון אותו שלא  
בא. מי' ב"ד נמחק. וי"ב  
כוון: ו) בא"ד וי"ב אמרי  
לא מני מן שאין כולכם  
מירין כ"ז ע"י ברו"ט  
ובא"ד: ז) בא"ד בשלמה  
לעיל פירשתי דיותר ל"מ  
לכ"ל: ח) ר"ה מלי טעמא  
וכי' ותפטר ר"י הוסיף  
בתמורה כסבור לומר  
שתמורתו עולה ואמר  
שלמים כל"ל: ט) ר"ה  
וי"ב כי לא טולס לשנת  
דכריי ה"ג לבי כלא:  
י) ר"ה וסבור וכו' תלא  
בעד פירוש פירוש כמו  
חולין ובספ"ק כל"ל:  
כ) בא"ד תמורתו לו לבי  
מיתות לו לבי' נמחק וי"ב  
לי כהא אודית לי כו':

## הגהות התוספות

- צ"ל אותו שכוין. 2. צ"ל  
שאין אחד מכס מיר. 3. צ"ל  
הוא כן. 4. מיתות לבי נמחק.  
וצ"ל לך. 5. צ"ל דשמי.  
6. צ"ל אם י"ב. 7. צ"ל  
ומשמע. 8. צ"ל א"ר. 9. צ"ל  
לה. 10. בס"א אף.  
11. צ"ל כלומר כשיעור.  
12. צ"ל עד דמתי. 13. צ"ל  
אלה הא. 14. צ"ל נפרס.  
15. נדל' דמשמע.  
16. צ"ל והתן. 17. מיתות  
והא נמחק. וצ"ל כלומר.  
18. מיתות ככר נמחק. וצ"ל  
כו. נדל' ומתני.  
20. צ"ל דהלכן. 21. צ"ל  
שור שחור. 22. מיתות כן  
שחורים הן לבי' נמחק.

**גמ'** אבי אמר כגון דאמר אי  
נמי לאו פלוני הוא. א) ותכירה  
אמר הריני מיר ב) שזה פלוני אי נמי  
לאו פלוני הוא אי הוי נמי מיר:  
ומאי לא נקיימו דכריי. דקאמרי  
צ"ה הכי קאמרי לא מיבעיא כי  
נתקיימו דכריי הראשונים ב) הוי  
מיר אלא אפילו ב) לא נתקיימו  
דכריי הראשונים הרי זה מיר

אביי אמר כגון דאמר אי נמי לאו פלוני  
הוא א) אי הוי מיר ומאי לא נתקיימו  
דכריי לא נתקיימו דכריי הראשונים  
אלא דכריי אחרונים: הרתיע לאחוריו  
אינו מיר כו': טעמא משום דהרתיע  
לאחוריו הא אתי לקמן הוי מיר מני  
א"רמא

כלומר שכולס ספק מירס ולא גרסי' ששניס מירס דמוכחא  
בגמרא דליכא אלא תשע כזבי ג) הרי כולס מירין וא"ת איכפל

תנא לאשמועינן כ"ש ולא כצ"ה דאמרי דמי [שלא נתקיימו] דכריי אינו מיר ויש לומר דלצ"ה נמי נהי דמירות ודאי לא הוו מירות  
מספק הוו וכולה ר' שמעון אליצא דצ"ה מסקי לה דלמר גצי הרתיע לאחוריו דהוי מיר מספק לצ"ה אע"ג דלין ספקו עומד  
להתבדר הכי נמי גצי כו' אע"ג דלין ספיקו עומד להתבדר לר"ש אליצא דצ"ה הוו מיר מספק והשעה הראשונים ודאי מירין  
מספק דמחית איניש לספיקא דלע"ג דכ"ז ספק היה אותו שאומר ד) ספק היה הוי ספק מיר וכן כולן ואיך תלתא בתראי מחתי  
נפשייהו לספיקא ויש מפרשים דשלשה האחרונים מירס ודאי שהאחד שאמר שאחד מכס מיר הוי מיר ודאי לר"ש שאמת הוא שאחד  
מין יש עליו מירות דהיינו אותו שכוון לאמת וגם השני שאמר שאין אחד מכס"ג גם זה מיר ודאי שכן משמע דיבורו יש בכס אחד שאינו ודאי  
מיר והאמת הוא"כ כגון אותו שלא ה' צא לאמת והשלישי שאומר כולכם מירין שעל כולכם ספק מירות גם זה אומר אמת לצד"ה שלשה האחרונים  
ודאי מירס לר"ש דלין צריכין תנאי וי"מ שגם [שלשה] האחרונים אינם מירס אלא מספק שהרי יש להסתפק בדכרייהן שאותו שאמר  
שאחד מכס מיר איכא לספוקי מילתא שיש לפרש דכריי צבני פנים ושמה"ל ר"ל אם יש לכם אחד מכס שיש עליו מירות וזהו אמת שאחד  
מין ודאי מיר וגם יש לספוקי דשמה"ל אם יש אחד מכס שיעור צבנמו שהוא ודאי מיר והרי אין מהן יודע מש"ה מיר מספק וכן  
האחר שאומר שאין אחד מכס מיר משמע אם אין"ה אחד מכס שאינו מיר דמשמע" שיעור צבנמו שאינו ודאי מיר והרי אין אחד מהם שיעור  
צבור שאינו ודאי מיר וכן השלישי שאמר שכולסם יש לפרש דכריי שכולסם מירין ודלין לא"ה אמר כלום וגם יש לפרש דכריי שאמר בספק  
מירות לך כולן מירין מספק וצריכין להתנות ו' וי"ע אמאי לא [תני מן שאין כולכם מירין] ו' בשלמא לעיל לא מצי למתני צבור פלוגתא  
דכ"ז טרפון דא"כ לא הוה א"ר טרפון אין אחד מהן מיר דכ"ז לעיל אצל הכא מצי למתני: ג) **מא"ט** טעמא דב"ש י"פ תחלת הקדש  
מבואר הקדש. סוף הקדש קרוי תמורה מה תמורה אפי' צטעות כדדרש"י צ"פ שני דתמורה (דף י"ז, א) ר"י יוסי ב"ר יהודה יהיה לביצות  
שוגג כמזיד וקאי אקרא והיה הוא ותמורתו יהיה קדש ומפרש ר' יוחנן התם בתמורה ה' לומר שתמורתו עולה שלמים כמו עולה ושלמים עומדים  
לפניו ור"ה לומר על צהמת חולין שלפניו הרי זו תמורת עולה ואמר שלמים או (כשאמר) כסבור לומר שחור יהיה תמורה ואמר לכן דחל  
תמורה על הלזן והשמה לפי צ"ש מה תמורה אף הקדש נמי יחול בטעוה ובמתני' נמי כי אמר שור שחור שילא מציתי ראשון היה  
קדוש ואלא הלזן ראשון הלזן קדוש דהכי צ"ל למימר שור שחור שילא מציתי ראשון יהיה קדוש לא שאל שחור כלן או דלום והא  
דקאמר שחור כסבור ששור שחור יאל תחלה: **וב"ה** הני בי"א תמורה. דמכא הקדש קאמי הוא דמחילא בטעוה אצל אחותי הקדש מעיקרא  
לא אחמינן צטעות דלא גמרינן תחלת הקדש מסוף הקדש ופריך לטעמא דצ"ש וצ"ש מה אילו אמר הרי זו תחת זו תמורה לחצי היום  
מי הויה תמורה מההיא שעתא אלא דמטי חצי היום הוא דהוה תמורה הכי נמי לבי מגליא מלתא וה"פ יהי ילפי צ"ש תחלת הקדש  
מתמורה והא לא דמי לה [דהתם] כשהיה צבור לומר שור שחור יהיה תמורה ואמר לכן דחל תמורה על הלזן [א"כ] מקיימין מה  
שהוציא צפיו אצל הכא כשאמר צפיו שור שחור שילא מציתי יהיה קדש מנין לנו לשנות מה שהוציא מפיו אדריכה נאמר דלין דעת  
האיך להקדים כ"א שחור ופיו ולבו שוין ואין נאמר שיש צטעותות לשנוי שרצה להקדים הראשון ואפי' הוא לזן דהא בתמורה נמי לא  
נוכל לשנות בדכריי דלילו קאי בצפרא ואומר הרי זו תמורת זו לחצי היום כלומר" חצי היום השני או יחול הקדש בתמורה מי הוי  
תמורה מההיא שעתא שגדר מן הצוקר למעול צה אלא עד"ה חצי היום או איגליא מילתא למפרע דהוי תמורה דבתמורה עצמה לא  
נוכל לשנות בדכריי הכי נמי א' איגליא מילתא כלומר צטעותות כמו כן לא נשנה דיבורו אלא לבי מגליא מילתא כמו שהוציא צפיו אותו  
יהיה קדוש והוא הוציא מפיו שור שחור ואין נשנה דיבורו להקריב הלזן: **אמר** [רב פפא] **לכך נאמר ראשון לבשיצא ראשון**. פי' [דכ"ז  
פפא] ס"ל דצ"ש לא גמרי הקדש מתמורה לומר דהקדש צטעות הוי הקדש והלזן קדוש דהא ודאי לא דמי לתמורה דבתמורה אלו מקיימין  
דכריי וכלן אלו כותרין דכריי אם אנו מקדישין הלזן אלא"ה דקתני מתני' הקדש אשחור קאי ולכן אמר ראשון לכשיצא ראשון כלומר אע"פ  
שלא יאל ראשון מן הביית אלא הלזן אפי"ה שפיר מתקיימין דכריי שאמר שחור שילא ראשון ומיירי כגון שהיו לו שורים שחורים הרבה כדאמר  
בסמוך והכי צ"ל למימר שור שחור שילא ראשון לשאר שחורים יהיה הקדש דהוי השחור הקדש דהשתא לא נסתר דכריי אלא נפק"ה ראשון  
דקאמר ראשון לשחורים דלא מיבעיא אי נפיק שחור ראשון מן הביית דהשתא לגמרי נתקיימו דכריי דהוי הקדש אלא אפילו נפיק לבי צריש"ה  
אכתי נפרס דכריי שהשחור שילא ראשון לשחורים יהיה הקדש ואין הקדש צטעות דס"ל [לכך פפא] דהקדש צטעות לא הוי הקדש ופי'  
דמתני' לא כדס"ד מעיקרא דהלזן קדוש אלא השחור והא דלא קאמר אלא אמר [רב פפא] כיון שחור צו מסבצת הגמרא משום שלא  
הוזכר שום אמורא לפניו והא דאמר ריש פרק צ' (לעיל ט.) לצ"ש אין שאלה בהקדש פי' משום דהקדש צטעות הוי הקדש לא הוי כטעמא  
דכ"ז פפא אלא כטעמא דאביי דבסמוך: **והא** שור שחור קאמר מי לא עסקינן דרית' צ"ה אלא הא. ופי' כיון דלית ליה אלא אחד לא  
שייך לקיים דכריי ולומר ראשון לשחורין דא"כ לא לימא ראשון אלא שחור ומשני לא צריכא דאית צהו תלתא: **וה"ה** **וב"ה** א"ב שיעא בראשון.  
וה"פ וצ"ה דאמרי אינו הקדש דא"כ שכוונתו לומר ראשון לשחורים ה"ל למימר שילא בראשון דלא ה"ל למימר שילא מציתי ראשון דמשמע  
שילא מן הביית תחלה אלא שילא בראשון ומשמע"ה בראשונה לשאר שחורים: **והא** הקדש בבונה הוא. ואין כאן טעות לבי' [שמאין]  
ומאי קרי ליה צמתני' הקדש צטעות ומשני משום [דאטעין] ללישנא קמא כלומר להכי קרי ליה הקדש טעות לפי צבתחלה יש לטעות כלשנו  
ולומר שגלששון שילא מן הביית נכחון והיינו הלזן אלא שאלו מפרשין דכריי שרצה לומר ראשון לשחורין: **וב"ה** **הקדש בטעות**  
**לא הוי הקדש**. לרב פפא פריך: והתניא"ה מי שגדר צנויר. מתני' היא צפרקין ומפרש צמתני' תלא ותרהע בעדר. פירוש א' וצפיסא דמתני' קחני  
אמרו לכן צ"ה לצ"ש אי אחס מודים צה שהקדש צטעות הוא ותלא ותרהע בעדר כלומר וכי היכי דמודית ב' לו לצ"ה אודית לו נמי צההיא  
דשור שחור שלא יהיה הקדש אלאמא שמעי צ"ה לצ"ש דטעמא דידהו צבור שחור משום דהקדש צטעות הוא דהוי הקדש וקשה לר"פ ומשני  
צ"ה הוא דטעו [דסבירין] דטעמיה דצ"ש משום דהקדש צטעות הוי הקדש ולהכי אומצי לכו מהא ואל"ה ואל"ה צ"ש מהדרי לכו לצ"ה ממשער  
צהמה ומוכחי דהקדש צטעות הוי הקדש ויש לומר צית שמאי קאמרי לצ"ה למאי דטעיתו וסביריתו דטעמא [דידן] משום הקדש צטעות  
והכי נמי איתא צריש מסכת נדה (דף ג:) למאי דטעיתו נמי ואותיותיו קופה: **ר"ש** ששה שהיו מהלכין בדרך. מתני' היא צפירקין  
וככר פירשתי צמתני' והא הכא דהקדש צטעות הוא והוי הקדש. והא"י מירות טעוה הוא שהרי אחד מן הראשונים לא נמלא כדכריי  
ואפילו הכי הוי מיר לפי שהיה צבור שהיה פלוני וטעה ככר"ה וחיל עליה מירות אפי' צטעות הכי נמי אית ליה למימר דסבירא לכו לבי' [צית  
שמאין] דהקדש צטעות גמור הוי הקדש דמתני' דשור שחור פי' והלזן"ה קדוש דיש לנו לפרש דכריי דמתחילה נכחון להקדש לא  
שגא שחור ולא שגא לזן שילא מפתח ראשון והא דקאמר שחור לפי שטעה שזה יאל ראשונה אצל לעולם הלזן קדוש אף על גב  
דבתמורה לא הוי עד דמטי חצי היום ולא קודם לכן הני מילי בתמורה דקאמר צפירוש זו תמורת זו לחצי יום וליכא לפרושי מילתא  
צנוין אחר כלל אין לנו כח לסתור דכריי אצל הכא גבי הקדש איכא לפרושי למילתא צהדיא כדכריי דלא אחא לאפוקי לזן  
מהקדש: **הא** **בב"ב** בית שמאי הקדש בטעות הוי הקדש התם לא. כלומר מהכא איכא לאוכוחי דסביר צית שמאי  
הקדש צטעות הוי הקדש והוא הדין נמי גבי שור שחור דלא דמי לתמורה כדפירשית: התם לא. כלומר ממנה ראשונה שצאת להוכיח  
לבי' שמאי הקדש צטעות הוי הקדש ליכא לאוכוחי מידי [כדדחין] ליה לעיל: **אב"י** אמר לא סלקא דעתך דקאי בצפרא אלא הב"ע  
דקאי בצהריה. שככר ילאו צההמות מן הביית לרעות צמורה ואמר שרי"ה שילא ככר מציתי ראשון לכל השחורים הן שחורים הן לבי' צההי

מפרש לה ר' טרפון אומר  
אין אחד מהם נויר דסבר  
ר"ט לא נותה נויר"י אלא  
לפלא' כלומר שיהיה  
ברור וידוע לו בשעת נדרו  
שהוא נויר וכל הני לא היה  
ברור לשום אחד מהם  
בשעת נדרו אם הוה  
כדכריי. ומיהו נראה  
דמורה ר"ט בדר' שאמר לב'  
הראשונים הריני מיר שאין  
אחד מהם נויר. כר"ט דכ"ז  
הפליא. ולי נראה דר"ש  
אכולהו קאי וכו' לא  
בקאי כדר"ט והיה סבור  
בדאי אחד מהם נויר:  
הרתיע לאחוריו הבא כגנדר  
ולא נודע מי הוא אינו מיר  
כל' אין אחד מהם נויר  
דלא מחית איניש לטפא.  
וכך היתה דעתו שאם לא  
יבוא הדבר לידי ברור שלא  
יהא בדכריי כלום: ר"ש  
אמר וכו' ר"ש לטעמיה  
דאמר ספק נזירות להחמיר  
והוי נויר מספק ומה תקנתן  
לגלח ולהביא קרבן  
להפקיע ספק נויר מהם  
שא"א להם לגלח ולהביא  
קרבן מספק. אלא צריכין  
להתנות אם אינו כדכריי  
שיהיה נויר נדבה וממה  
נפשי' גיחל ויביא קרבן:  
אימא מי שנתקיימו דכריי  
אותו שנמצא כדכריי הוי  
נויר: כגון דאמר אי נמי  
לאו פלוני הוא איהוי נויר  
ובתוך כדי דבור חזר בו  
ואמר כן לא נתקיימו דכריי  
הראשונים אלא האחרונים  
ואגב אורחיה קמ"ל דתוך  
כדי דבור כדכריי דמי: הא  
אתא לקמן הוי נויר. אותו  
שנמצא כדכריי: